

ADY CSÓKJA

A járásom is megváltozott, amikor feltettem az Ady-kalapot.

Orsikával kellett aznap találkoznom, laza próba volt tervben, nála otthon, ebéddel és túrós sütivel. Ő játszotta Csinszkát, egy kicsit hasonlított is hozzá: szőke haj, világító kék szem, és bár felettem járt egy évvel, alacsonyabb volt nálam. Ez talált, mármint, hogy magasabb vagyok, és az is, hogy sötét színű nagy szemem van, mint Adynak. Igaz, hogy Csinszkának zöld szeme volt, de Orsikának is kerekre nyílt szemei voltak, és a *Nagy szemed én nagy szememre terül* sor egészen jól illett hozzánk. Három hónapig készültünk az előadásra, és ezalatt senkinek nem volt gondja azzal, hogy Ady férfi volt, én meg lányként voltam Ady. Nagy szerelmes, felvágós, beképzelt, macsó szerető, a versekből kirajzolódott kép szerint ilyennek kellett volna lennem. A vérbajos, idegbeteg, depresszív és agresszív Adyról akkoriban nem sokat tudtunk, a szenvedélyről annál többet. Léda-szerelem is volt az előadásban, Tekla volt Léda, a vele való jeleneteket gond nélkül próbáltuk. Szeretlek, kirúglak, menj a francba, gyere vissza, ne me quitte pas, gyűlöllek, nem tudok nélküled élni – ezt a szerelemmintát láttuk otthon, ez hallatszott át a szomszédoktól a mi blokkunkban és az Orsikáékéban is, meg a Tekláék tömbházában is. Orsikáék ici-pici lakásban laktak a régi tisztviselőtelepen, sötét színű bútorokkal volt telezsúfolva a két egymásból nyíló szoba, a túrós meleg illata mindent belengett. Szalvétáról majszolgattuk a sütitet, és nem tudtuk, hova tegyük ezt az Ady–Csinszka szerelmet, ezt a rajongást. Teklával még verekedtünk is a színpadon, mert Lédának ez jól állt, és nekem is jól ment a ráncigálás.

De Orsikával hogy legyen? Simogassam meg az arcát, vagy térdeljen le ő a lábam elé? Ez a fajta szerelem ismeretlen volt mindkettőnk számára. Orsika rengeteget beszélt, egyik témáról szökkent át a másikra, mintha levegővétel nélkül tudna beszélni, és közben még evett is, a túrós felét egy szuszra felfalta. Az tetszett, hogy Csinszka ilyen dumás, Ady pedig csak ül a csucsai fehér ház előtti kis padon, nézi a lengedező fákat, közben Csinszka mond-mond, Ady belealszik, beleébred, közben fogják egymás kezét. Csucsán szép a kilátás, jövőt lehet bele álmodni, romantikus közös halált, középiskolás illúziókat. Nézttem Orsikát, hogy bele kellene szeretnem annyira, hogy ne tudjak nélküle élni, hogy ne akarjam egy pillanatig sem szem elől

téveszteni. Azt gondoltam, csak a férfiak tudnak ilyen birtoklási vágyat érezni. Ki akartam próbálni, mit érezhetnek a férfiak, pontosabban mit érezhetett Ady. Olvastam a csinszkás verseket, de azok nem nagyon segítettek. Az én Ady-képemben nem volt benne a mocsok és a vér szaga, nem volt benne a félelem, csak az öregség, de az nem ijesztő, inkább természetes. Adyról azt tanultuk, hogy csodálni való Don Juan, egy igazi magyar férfi, akinek sok-sok nője volt, és a nőkön túl az ország problémái is fontosak voltak számára, de főként a nők voltak azok. És ha valakinek fontosak a nők, az csakis jó férfi lehet. Jó sok hülyeséget elképzelt az ember, amikor középiskolás. Mindketten ezt képzeltük Orsikával, a túrós legvégén pedig arra jutottunk, hogy Adynak meg Csinszkának csókolóznia kell.

Szatmáron volt az adys előadások versenye, a megérkezés napján pedig az Adyk egy kocsmateraszon találkoztak a város központjában, a katolikus templommal szembeni oldalon. Többen is viseltük az Ady-kalapot, az egyik „Ady” neve ráadásul Endre volt, nem is maradhatott el a vicces bemutatkozásunk: Ady vagyok, mondtam mosolyogva. Én is Ady – jött a válasz –, Ady Endre. A fiú Adyknak egytől egyig volt sétabotjuk, az egyedüli lány Ady-nak, nekem nem volt. Felmértük egymás között, hogy ki milyen Ady, patrióta, ellenzéki vagy nyugatos. Az egyedüli Ady voltam, aki nem foglalkozott a magyar ugarral meg a lázadással, csak a szerelemmel, vagyis a nőekkel. Együtt kocsmázni fontosabb volt, mint egymás ellen versenyezni, de érezhető volt, hogy a fiúcsapat nem lát képesnek arra, hogy labdába rúgok majd egy ilyen Adyval. Beleváló tanárnőnk volt, nem akart semmiféle Ady-képet ránk erőltetni, ha minket a szerelem érdekel, hát arról csináljunk előadást. Arról sem beszéltünk vele, hogy ez versenyre fog kelni más Ady-előadásokkal és -konceptiókkal. Mi csak dolgozzunk, gondolkodjunk, erre biztatott, és mindegyik próba végén őszintén tapsolt a díszterem nézőtérén, miután bemutattuk neki a legújabb fejleményeket.

A szatmáriak Adyja közelítette meg a valós Ady-képet a leginkább. Zseniként viselkedő nagyokos, aki nagyon jó verseket tud írni, ugyanakkor szenvedélyes és elszánt, lenézi a nőket, de nem tud nélkülük létezni, megtisztulni vágyó, de pont erre képtelen hangoskodó költő. A nagykárolyiak éltebb bölcsekedőt mutattak be, társaságban jól szereplő, bohóckodó férfit, aki elragadó, és mindenkit a kisujja köré csavar. Száraz, tankönyvízű Adyk is voltak. Azt tudom, hogy mit képzelt Adyról egy kamasz lány, de hogy mit képzelt egy kamasz fiú, ezúttal sem tudtam meg.

Orsika kis csipkés, kék ruhába öltözött, puha orrú, barna cipőt és átlátó harisnyát vett fel, hosszú szőke haját fürtökbe bodorította. Tizenegyedi-

kes létére is kislányosan nézett ki, és ebben a jelmezben még inkább. Hosszú volt a jelenetünk, legalább tízperces, ez zárta az előadást. A végén megfogjuk egymás kezét, egymás szemébe nézünk, és ha egy mód van rá, sírunk, és lassan lemennek majd a fények.

A püspöki palota díszterme megtelt, a fehér falak és aranyos díszítések tökéletesen illettek a szerelmi történetünkhöz. »Ujságos izével a vágynak / Pirulón és reszketegen / Hajtom megérkezett, megérett / Drága öledbe a fejem« – mondtam. Abban a pillanatban sem Orsika, sem Csinszka, sem Ady, sem aki voltam, nem volt ismerős számomra. Minden, amiről azt hittem, hogy szerelem volt vagy szerelem lehet, minden, ami a testben az egyé olvadást várja, össze volt sűrítve abban a pillanatban. Magamhoz húztam a Csinszkanak öltözött Orsikát, és megcsókoltam. Hosszan, hosszan behunyt szemmel, gyönyörű csók volt. A teremben a diákok elkezdtek tapsolni, a hangos tetszésnyilvánítás visszaröpített az előadás világába, Adyként hajoltam már meg. A nézőtéri tömeg a vágyak tere lett, és mielőtt elnyelt volna minket, azt kívántam, bárcsak egyszer, egyetlenegyszer lehessen olyan szerelmes, hogy mindenestül átadhassam magam, elfelejtve, ki vagyok, ki nek kellene lennem, hogy megfeleljek a levés mindenfajta módozatáról.

Elsők lettünk, mi nyertünk, aztán a hivatalos díjkiosztón mégis a szatmáriak léptek a dobogóra, mert a zsűri szerint Ady nem nő volt, hanem férfi, és egy ilyen megjelenítéssel megszenteltelenítjük az Ady-évforduló ünnepélyességét.

A kalapomat még három évig viseltem, abban vártam a szerelmet.